

KOMUNISTÉ ŠLI S PUŠKAMI NA STAROMÁK. PROTI KOMU JE MĚLI? PROTI NÁM!

František Wiendl (*1923)

Jeho první převaděčská trasa přes železnou oponu vedla z Nýrska k hranici někde mezi osadou zvanou Liščí a Červeným dřevem. Tak František Wiendl přešel poprvé s uprchlíkem hranici do Německa. Do americké zóny.

„Cestu jsem nastudoval na mapě. Pak se ukázalo, že trasa byla zvolena dobře,“ popisoval. Bylo mu tehdy pětadvacet, žádné zkušenosti s převáděním lidí neměl. Ale také neměl na vybranou, protože jeho otec, který uprchlíky vodil k hranici, se ocitl za mřížemi. Byl přistižen milicionáři, ozbrojenými hlídkami věrnými novému totalitnímu režimu, když psal protikomunistická hesla. Zatčena byla i jeho manželka, maminka Františka Wiendla.

„Když byl otec zatčen, přijel za námi jeho známý a chtěl odvézt na Západ. Zřejmě se otec dohodl se svým přítelem v Kolíně, že umožní tímto způsobem lidem uprchnout. Jenže nyní, po zatčení otce, byla nová situace. Nechal jsem ho přespat a ráno jej zkusil odvézt Josef Touš, který sloužil jako vlakvedoucí. Jenže Schneider zřejmě nevydržel s nervy, neplnil pokyny a Touš odmítl nést odpovědnost. Tak jsem se rozhodl, že ho převedu sám,“ vyprávěl Wiendl.

Do Nýrska tehdy dojeli vlakem a pak šli pěšky. Povedlo se, takže přechody mohly pokračovat. Do organizování se pak zapojili i další: Jan Štork, Jan Prantl a lékař Jiří Krbec. Znali se už z dřívějšíka, z časů války, kdy se postavili na odpor proti nacismu.

František Wiendl se narodil 31. prosince 1923 v Klatovech, vyučil se zedníkem, vystudoval Střední průmyslovou školu stavební v Plzni. Jeho otec, také František, jej silně ovlivnil svými názory. Za První světové války se dostal do ruského zajetí a byl svědkem násilností po bolševickém převratu v Rusku. Vždy se obával, aby se bolševismus nedostal i do tehdejšího Československa. Otec svými názory ovlivnil i svého syna, jenž po něm zdědil pracovitost a demokratické smýšlení. Takže za války se otec i syn zapojili do odboje, působili v odbojové skupině Lidice, která roznášela letáky a shromažďovala zbraně. Před koncem války se otec musel skrývat, protože se obával zatčení gestapem. Pustili se i do

ozbrojeného boje, naštěstí už byli Američané blízko, takže němečtí vojáci složili zbraně a vzdali se.

Po komunistickém převratu v únoru 1948 se otec a syn znovu začali zapojovat do boje za demokracii. František Wiendl v tom měl jasno: „*Komunisté vyšli s puškami na Staromák. Proti komu ty pušky měli? Přece proti nám.*“

Nejdříve spolu s přáteli psali hesla na domech v Klatovech. Chtěli jen varovat a upozornit veřejnost. Ale pak začalo přituhovat. Komunisté stupňovali teror, zatýkali a zastrašovali. Vyhledy byly velmi špatné. Kdo mohl a chtěl žít svobodně, pokoušel se o útěk na Západ.

Ačkoli hranice už byla střežená a každý, kdo utíkal, riskoval život, nebyla ještě vybudována stěna smrti, tedy železná opona s dráty nabitými elektřinou a minovými poli. Kdo znal prostředí na hranici, dokázal při troše štěstí projít na druhou stranu. Wiendlův otec to dokázal, takže se pokoušel pomoci, jak mohl. Jenže co dělat, když on sám je už za mřížemi?

František Wiendl, jeho syn, tedy převáděli místo něj. Po první úspěšné akci následovaly další. Fungovalo to, první, druhý i třetí přechod byl bez problémů. Pak se ovšem situace zdramatizovala. Při čtvrtém přechodu se totiž celá skupina zdržela. Mezi uprchlíky bylo malé dítě a plakalo. Uspávací prostředek naordinovaný doktorem Krbcem přestal účinkovat. Přechod se sice nakonec podařil, ale se zdržením. A to nebylo dobře. Při návratu byl totiž František Wiendl zadržen hlídkou. Naštěstí měl propustku, ale vzbudil podezření. Tím spíše, že jeho otec byl zadržen při psaní hesel proti režimu.

Tajní policisté se o den později o Františka Wiendla zajímali přímo na jeho pracovišti. Navzdory nebezpečí skupina vyvíjela stále silnější činnost. Pracovali zadarmo, bez nároku na jakýkoli honorář. Členové skupiny navázali spolupráci s agenty chodci ve službách Západu. Tehdy dostal Wiendl od agenta americké tajné služby CIC Aloise Sutyho

„nabídku“: doručit dopisy od západních letců, kteří emigrovali, jejich někdejšími spolubojovníkům v celé zemi.

„Na motocyklu jsem tehdy objel celou republiku. Od Albrechtic přes Bratislavu a Třebíč. Bylo to asi tisíc kilometrů v kuse. Ale dopisy západních letců jsem předal,“ vzpomíná František Wiendl.

Ale už se blížila jeho poslední převaděčská výprava. Plán byl takový, že uprchlíky přivezou dodávkou na smlouvené místo a přes hranici je už převede agent Alois Suty.

Bylo to 20. listopadu 1949. Tehdy měli převaděči vyrazit naposledy. Netušili, že tajná policie už o nich ví. Během cesty dodávkou si řidič Jan Prantl všiml v zrcátku černého BMW. Bylo to jasné. Zatčení pak byli všichni: Wiendl, Prantl, Krbec...

František Wiendl tak skončil ve vězení a čekal na soud. Jednalo se ovšem o zinscenované představení. Důkladně připravené. Ale napřed ozbrojenci potřebovali zatknout Aloise Sutyho. Na statku nedaleko Klatov, v Pocinovicích. Osmého dubna 1950 si tam chtěl udělat zastávku. Věděl, že majitelé, rodina Toušova, jsou spolehliví lidé. A co víc, mají domluvené znamení ve stodole, že je vše v pořádku. Jenže v noci před osmým dubnem obsadili lidé z StB a OBZ (vojenského obranného zpravodajství) usedlost a připravili dokonalou léčku. Při přestřelce byl Suty zraněn do ruky, ale jeden z příslušníků do břicha. Pravděpodobně jej ve zmatku při zatýkání postřelil kolega. Mezitím František Wiendl zažíval ve vězení tvrdý nátlak. „Šoupli mne do temnice a chodil na výslechy. Musel jsem na nich pořád dokola mluvit. Mezitím jsem dostával mlátičku,“ popisoval.

Soud začal 12. prosince 1950 v sále okresního soudu v Klatovech. Obžalovaných bylo čtrnáct a jednání městský rozhlas přenášel přímo na klatovské náměstí. Také o něm důkladně referovaly noviny. V žalobě se mluví o vlastizradě, vyzvědačství, pokusu o vraždu a veřejném násilí. Nakonec František Wiendl dostal „jen“ 18 let. Jeho otec pětadvacet, stejně jako lékař Krbec. Suty dostal provaz, oběšen byl 12. dubna 1951 a pochován na neznámém místě. Ještě před smrtí mu ovšem soud nařídil zaplatit pokutu 10 000 korun. Jako dalším odsouzeným – platit museli všichni, jen odlišně vysoké částky. A všem byl konfiskován majetek.

František Wiendl dobýval uran a jednou se v Jáchymově náhodou prokopal do staré šachty, v níž se kdysi těžilo stříbro, a s kamarádem se pokusil o útěk. Šplhali po žebřících vzhůru, ale kde šachta ústí, nevěděli. Snažili se najít východ, ale s parťákem nestíhali těžbu uranu.

Nezbývalo než objevenou chodbu zavalit. „*Tak jsme to navrtali a odbouchli. Tím to skončilo,*“ vypráví Wiendl.

Na svobodu se dostal v roce 1960. Deset ztracených let. Ale nelituje ničeho. Je přesvědčen, že se zachoval správně. Na odboj měli víc než právo.

Autor textu Luděk Navara